

สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

สรุปสาระสำคัญ

๑. พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ยกเว้นหน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การอัยการ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔)

๒. การใด ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชน หรือผู้ประกอบการต้องยื่นขออนุญาตจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยต้องยื่นเอกสารหลักฐาน หรือสำเนาเอกสารประกอบคำขออนุญาต ผู้ขออนุญาตสามารถยื่นเอกสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นเอกสารโดยชอบแล้ว โดยผู้ส่งไม่ต้องลงนามรับรอง (ยกเว้นการจดทะเบียนที่ต้องดำเนินการเองเฉพาะตัว เช่น การสมรส การหย่า การรับบุตรบุญธรรม การขอมีบัตรประจำตัวประชาชนหนังสือเดินทาง หรือการอื่นใดที่กำหนดในกฎกระทรวง) (มาตรา ๗)

๓. คำขออนุญาตหรือการติดต่อใด ๆ ที่ประชาชนส่งหรือมีถึงหน่วยงานของรัฐทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานของรัฐประกาศกำหนดให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐนั้นได้รับตามวันและเวลาที่คำขออนุญาตหรือการติดต่อนั้นได้เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นวันหรือเวลานอกทำการของหน่วยงานของรัฐ ให้ถือว่าได้รับในวันและเวลาทำการถัดไป (มาตรา ๑๐)

๔. หากมีความจำเป็นต้องใช้สำเนาเอกสารหลักฐานที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ออก เมื่อผู้ขออนุญาตได้นำเอกสารหลักฐานต้นฉบับมาแสดงแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่จัดทำสำเนาและรับรองความถูกต้องของสำเนานั้นเอง โดยไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ (มาตรา ๑๒)

๕. ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐออกให้ ผู้มีหน้าที่ต้องแสดงจะแสดงใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานนั้นเป็นภาพทางอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นก็ได้ โดยให้ถือว่าการแสดงเช่นนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว (มาตรา ๑๔)

๖. ในการติดต่อหรือส่งเรื่องถึงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐถ้าได้กระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและใช้เป็นหลักฐานได้ตามกฎหมาย (มาตรา ๑๕)

๗. ในกรณีที่กฎหมาย กฎ มติ หรือคำสั่งกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ หรือเป็น เอกสาร ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว (มาตรา ๑๖)

๘. ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ หรือเอกสารอื่นใดที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ถ้าข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารนั้นมีได้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แทนการจัดเก็บเป็นเอกสาร และส่งมอบเอกสารต้นฉบับให้กรมศิลปากรเพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยจดหมายเหตุแห่งชาติก็ได้ (มาตรา ๑๗)

ข้อสังเกต

๑. นขต.บก.ทท. ที่มีหน้าที่ในการอนุญาตให้กับภาคเอกชนผู้ขออนุญาต (หากมี) ต้องดำเนินการเพื่อรองรับงานด้านอิเล็กทรอนิกส์ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด ทั้งในการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพล และระบบอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่วันที่ ๑๓ ต.ค.๖๕ เป็นต้นไป หากหน่วยงานต้องการสำเนาเอกสารจากต้นฉบับของผู้ขออนุญาต ต้องดำเนินการถ่ายเอกสารรับรองสำเนาและไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงการประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประชาชนติดต่อราชการด้วย

๒. กฎหมายนี้ไม่มีบทกำหนดโทษ อย่างไรก็ตามการไม่ปฏิบัติตามอาจมีความผิดทางวินัย หรือทางแพ่ง หากเกิดความเสียหาย หรือทางอาญาจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๓. ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นหนังสือ หากเจ้าหน้าที่จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบที่หัวหน้าหน่วยงานกำหนด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ดำเนินการโดยชอบแล้ว ซึ่งวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดนั้นจะต้องสอดคล้องกับที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ขณะนี้อยู่ระหว่างรอคณะรัฐมนตรีกำหนดขอบเขต เนื้อหาสาระของวิธีการดังกล่าว ซึ่ง สธน.ทหาร จะได้ติดตามและนำเสนอเรียนให้ทราบต่อไป

๔. กรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานต้องจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารที่อยู่ในความครอบครองและต้องจัดเก็บตามกฎหมาย ถ้าเอกสารนั้นไม่ได้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้หน่วยงานจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และส่งเอกสารต้นฉบับให้กรมศิลปากรดำเนินการต่อไป ซึ่งวิธีการจัดเก็บและรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ขณะนี้อยู่ระหว่างรอคณะรัฐมนตรีกำหนด ซึ่ง สธน.ทหาร จะได้ติดตามและนำเสนอเรียนให้ทราบต่อไป ทั้งนี้ จะทำให้ลดต้นทุนกระดาษและวัสดุสิ้นเปลือง ประหยัดพื้นที่จัดเก็บเอกสาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล

๕. กรณีให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐประกาศกำหนดช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประชาชนติดต่อราชการหรือกำหนดระบบสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ นั้น พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้หน่วยงานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติกำหนด ในระหว่างการดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่า การส่งคำขออนุญาตหรือติดต่อหรือการปฏิบัติหน้าที่โดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานของรัฐใช้อยู่เป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างรอคณะรัฐมนตรีกำหนด